

PROGRAM STUDIÓW

Kierunek studiów: PEDAGOGIKA SPECJALNA

Obowiązuje od roku akademickiego: 2026/2027

CZĘŚĆ I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: **WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI**
2. Poziom kształcenia: **STUDIA JEDNOLITE**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**
4. Liczba semestrów: **10**
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: **310**
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów: studia stacjonarne **2935**, studia niestacjonarne **1680**
7. Zaopiniowano na Radzie Wydziału w dniu: **19 marca 2026**
8. Kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED): **0113**
9. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
Pedagogika	100%

CZEŚĆ II. EFEKTY UCZENIA SIĘ

1. KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol efektu uczenia się	OPIS EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	Odniesienia efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
W zakresie WIEDZY absolwent zna i rozumie:			
K_W01	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących	P7U_W	P7S_WG
K_W02	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia, socjalizacji oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów	P7U_W	P7S_WG
K_W03	zna i rozumie źródła i miejsce pedagogiki specjalnej w nauce oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu	P7U_W	P7S_WG
K_W04	zakresy pedagogiki specjalnej	P7U_W	P7S_WG
K_W05	konceptcje rehabilitacji, edukacji, resocjalizacji i terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów	P7U_W	P7S_WG
K_W06	metodologię badań naukowych stosowanych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych, w szczególności zasady projektowania i prowadzenia badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej, oraz postulat wieloparadygmatyczności	P7U_W	P7S_WG
K_W07	metodologiczne założenia i zasady oraz etyczne normy projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej	P7U_W	P7S_WG
K_W08	zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	P7U_W	P7S_WK
K_W09	współczesne podejście do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i wynikające z niego nowe formy edukacji, w tym integracyjna i włączająca	P7U_W	P7S_WG

K_W10	system kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego	P7U_W	P7S_WK
K_W11	organizację i metodyki kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, oraz modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć	P7U_W	P7S_WK
K_W12	merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej	P7U_W	P7S_WK
K_W13	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy oraz zasady efektywnego posługiwania się narządem mowy	P7U_W	P7S_WK
K_W14	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia	P7U_W	P7S_WK
K_W15	zasady udzielania pierwszej pomocy	P7U_W	P7S_WK
K_W16	zasady ochrony własności intelektualnej	P7U_W	P7S_WK
W zakresie UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:			
K_U01	wykorzystywać i integrować wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych w celu analizy problemów rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych	P7U_U	P7S_UW
K_U02	rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej, dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych oraz medycznych i nauk o zdrowiu	P7U_U	P7S_UW
K_U03	rozdzielać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych w zakresie pedagogiki, formułować cele i problemy badawcze, stosować dobór adekwatnych metod i technik, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań w obrębie wybranego zakresu pedagogiki specjalnej	P7U_U	P7S_UW
K_U04	diagnozować złożone sytuacje rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne, projektować i prowadzić zajęcia z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów	P7U_U	P7S_UW

K_U05	wykorzystywać aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w planowaniu, realizacji, monitorowaniu i ewaluacji procesu wychowania i nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	P7U_U	P7S_UW
K_U06	wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania zachowań, procesów i zjawisk w obszarze rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	P7U_U	P7S_UK
K_U07	prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz wykorzystywać zasady i metody indywidualnego projektowania zajęć	P7U_U	P7S_UK
K_U08	wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz programy poprawiające integrację rówieśniczą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	P7U_U	P7S_UK
K_U09	pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z nauczycielami, specjalistami, rodzicami i opiekunami uczniów	P7U_U	P7S_UK
K_U10	analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych	P7U_U	P7S_UK
K_U11	projektować i prowadzić zajęcia oraz dokonywać ich ewaluacji – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej	P7U_U	P7S_UK
K_U12	poprawnie posługiwać się językiem polskim oraz poprawnie i adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się specjalistyczną terminologią	P7U_U	P7S_UK
K_U13	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu	P7U_U	P7S_UK
K_U14	udzielać pierwszej pomocy	P7U_U	P7S_UO
K_U15	współpracować z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań naukowych	P7U_U	P7S_UO
K_U16	samodzielnie rozwijać wiedzę oraz umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii	P7U_U	P7S_UU

K_U17	twórczo korzystać z teorii dotyczących rozwoju człowieka, socjalizacji, wychowania, nauczania-uczenia się oraz krytycznie je oceniać	P7U_U	P7S_UU
K_U18	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla pedagogiki specjalnej, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7U_U	P7S_UK
W zakresie KOMPETENCJI absolwent jest gotów do:			
K_K01	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	P7U_K	P7S_KK
K_K02	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	P7U_K	P7S_KO
K_K03	komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne	P7U_K	P7S_KO
K_K04	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią	P7U_K	P7S_KO
K_K05	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tych środowisk	P7U_K	P7S_KO
K_K06	działania na rzecz poprawy jakości działania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty	P7U_K	P7S_KR
K_K07	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej	P7U_K	P7S_KR
K_K08	doceniania tradycji i dorobku badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej oraz ich kontynuacji i poszerzania o nowe obszary i procedury badawcze	P7U_K	P7S_KK

2. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

GRUPA ZAJĘĆ_A. Kształcenie ogólne

A.1. Zajęcia w zakresie filozofii, nauk socjologicznych i innych dyscyplin naukowych w dziedzinach nauk humanistycznych i nauk społecznych

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

A.1.W1. ontologiczne, antropologiczne i aksjologiczne podstawy wychowania, uznawane za myślowy fundament edukacji w kulturze europejskiej;

A.1.W2. podstawowe filozoficzne koncepcje człowieka, wychowania i edukacji oraz ich znaczenie dla teorii i praktyki pedagogicznej, w tym w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

A.1.W3. uniwersalny wymiar filozofii klasycznej oraz jej rolę w kształtowaniu standardów etycznych, moralnych i społecznych;

A.1.W4. społeczne uwarunkowania procesów socjalizacji, wychowania i edukacji, w tym funkcjonowanie szkoły, klasy szkolnej i rodziny jako środowisk wychowawczych;

A.1.W5. mechanizmy kształtowania postaw społecznych, relacji interpersonalnych oraz klimatu wychowawczego w klasie i w szkole;

A.1.W6. współczesne problemy i wyzwania edukacyjne, w tym kryzys szkoły, trudności wychowawcze oraz zagrożenia dzieci i młodzieży;

A.1.W7. podstawowe struktury leksykalne, gramatyczne i fonetyczne języka obcego oraz zasady ich użycia w komunikacji;

A.1.W8. podstawowe uwarunkowania kulturowe i społeczne krajów danego obszaru językowego;

A.1.W9. podstawową terminologię oraz zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego;

A.1.W10. zasady dozwolonego użytku, prawa cytatu oraz konsekwencje naruszeń prawa, w tym odpowiedzialność za plagiat.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

A.1.U1. analizować zjawiska wychowawcze, edukacyjne i społeczne z wykorzystaniem podstawowych kategorii filozoficznych, etycznych i społecznych;

A.1.U2. interpretować procesy wychowania i edukacji w perspektywie różnych koncepcji filozoficznych i antropologicznych;

A.1.U3. dokonywać refleksyjnej analizy własnych działań pedagogicznych oraz pracy zespołowej w środowisku szkolnym;

A.1.U4. rozpoznawać uwarunkowania środowiskowe funkcjonowania ucznia, w tym wpływ rodziny, szkoły i grupy rówieśniczej;

A.1.U5. identyfikować sytuacje kryzysowe oraz zachowania niepożądane dzieci i młodzieży, a także dobierać adekwatne sposoby reagowania;
A.1.U6. budować przestrzeń dialogu edukacyjnego i współpracy pomiędzy szkołą, rodziną i środowiskiem lokalnym;
A.1.U7. porozumiewać się w języku obcym w mowie i piśmie na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;
A.1.U8. tworzyć wypowiedzi ustne oraz pisemne w sytuacjach życia codziennego, akademickiego i zawodowego;
A.1.U9. korzystać z obcojęzycznych źródeł informacji w celu samodzielnego rozwijania kompetencji językowych i zawodowych;
A.1.U10. prawidłowo korzystać z cudzych utworów zgodnie z przepisami prawa autorskiego;
A.1.U11. identyfikować przypadki naruszeń praw własności intelektualnej oraz ich skutki w pracy akademickiej i zawodowej.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

A.1.K1. refleksyjnego i odpowiedzialnego podejścia do własnych postaw, przekonań i działań wychowawczych;
A.1.K2. respektowania zasad etycznych, wartości moralnych oraz różnorodności światopoglądowej, kulturowej i społecznej;
A.1.K3. podejmowania działań na rzecz tworzenia bezpiecznego, wspierającego i inkluzyjnego środowiska wychowawczego;
A.1.K4. współpracy z nauczycielami, rodzicami i innymi podmiotami środowiska wychowawczego w duchu dialogu i partnerstwa;
A.1.K5. reagowania na problemy i zagrożenia dzieci i młodzieży z poszanowaniem godności ucznia i zasad dobra wspólnego;
A.1. K6. świadomego i odpowiedzialnego posługiwania się językiem obcym w kontaktach interpersonalnych i zawodowych;
A.1.K7. przestrzegania zasad uczciwości akademickiej i poszanowania cudzej własności intelektualnej.

GRUPA ZAJĘĆ B.

Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

B.1. Ogólne przygotowanie psychologiczne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.1.W1. podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, proces mowy, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia; psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;

B.1.W2. proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój procesów poznawczych (myślenia, mowy, spostrzegania, uwagi, pamięci); rozwój społeczno-emocjonalny i moralny; zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania; normę rozwojową; rozwój w kontekście wychowania; dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów; zaburzenia zachowania; zagadnienia nieśmiałości i nadpobudliwości;

B.1.W3. teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, zagadnienia empatii, zachowań asertywnych, agresywnych i uległych, postaw, stereotypów, uprzedzeń, stresu i radzenia sobie z nim, porozumiewania się ludzi w instytucjach; reguły współdziałania; procesy komunikowania się; style komunikowania się uczniów i nauczyciela; zasady porozumiewania się emocjonalnego w klasie i w sytuacjach konfliktowych; bariery w komunikowaniu się, w szczególności w klasie; różne formy komunikowania się – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną; wpływ mediów na zmiany współczesnej komunikacji oraz na proces wychowawczy;

B.1.W4. proces uczenia się: modele uczenia się – koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia, metody i techniki uczenia się, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.1.U1. obserwować procesy rozwojowe uczniów;

B.1.U2. obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;

B.1.U3. skutecznie i świadomie komunikować się;

B.1.U4. porozumieć się w sytuacji konfliktowej;

B.1.U5. rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się, komunikowania się oraz w funkcjonowaniu społecznym, w tym uwarunkowane czynnikami środowiskowymi;

B.1.U6. rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia;

B.1.U7. identyfikować potrzeby ucznia w rozwoju uzdolnień i zainteresowań;

B.1.U8. radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;

B.1.U9. zaplanować, na podstawie świadomej autorefleksji, działania na rzecz rozwoju zawodowego.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.1.K1. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej;

B.1.K2. poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.

B.2. Ogólne przygotowanie pedagogiczne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.2.W1. pedagogikę jako dyscyplinę naukową: umiejscowienie pedagogiki wśród dziedzin nauk społecznych i humanistycznych, zakresy pedagogiki, paradygmaty pedagogiczne,

podstawowe pojęcia pedagogiczne, w tym wychowania, kształcenia, edukacji i samowychowania;

B.2.W2. podstawowe teorie pedagogiczne, w tym nurty i kierunki, oraz konteksty normatywne, personalistyczne i społeczne w pedagogice; zagadnienia pedagogiki autorytarnej i nieautorytarnej, emancypacji i krytyczności w naukach o wychowaniu oraz antypedagogiki;

B.2.W3. uwarunkowania edukacji, miejsca powstawania relacji edukacyjnych, kultury, ideologii, zagadnienie ekonomii w kontekście edukacji, zmiany i wyzwania edukacyjne XXI wieku;

B.2.W4. funkcje wychowania, proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania jako wspomaganie rozwoju, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego, podmiotowości w wychowaniu; podstawowe środowiska wychowawcze: rodzinę, grupę rówieśniczą i szkołę; style i postawy wychowawcze; konteksty wychowania; źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania; style wychowania;

B.2.W5. proces planowania pracy pedagogicznej: cel, formy, środki i metody kształcenia; sposoby konstruowania pracy pedagogicznej nakierowanej na cel; zagadnienie ukrytego programu szkoły;

B.2.W6. formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;

B.2.W7. zagadnienia związane ze szkołą jako instytucją wychowawczą: środowisko społeczne klasy i szkoły, autokratyzm i demokrację w szkole, ukryty program szkoły, postawy nauczycieli i uczniów, pracę z grupą rówieśniczą, tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole, metody wychowawcze i ich skuteczność, problematykę umiejętności i trudności wychowawczych, konfliktów w klasie i w rodzinie, błędów wychowawczych, granic i mierników oddziaływań wychowawczych, kryzysu szkoły, zasad współpracy rodziny i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;

B.2.W8. zagadnienia związane z zawodem nauczyciela: role zawodowe nauczyciela, wzór osobowy, postawę i kunszt nauczycielski, powinności nauczyciela i rozwój zawodowy, program wewnętrzny nauczyciela, przygotowanie zawodowe nauczyciela, etykę nauczycielską, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela i wychowawcy, konieczność doksztalcenia i doskonalenia zawodowego jako warunków awansu zawodowego, problem stresu i wypalenia zawodowego nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze, choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela i profilaktykę w tym zakresie;

B.2.W9. działania profilaktyczne w szkole: konstruowanie klasowych i szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych, promocję i ochronę zdrowia uczniów; diagnozę nauczycielską w kontekście działań profilaktycznych; zagadnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia;

B.2.W10. proces adaptacji dziecka w przedszkolu i ucznia w szkole – rolę przedszkola, szkoły i rodziny; zagadnienia dojrzałości szkolnej, przygotowania dziecka do nauki w szkole oraz obowiązku szkolnego;

B.2.W11. rolę kontaktów społecznych ucznia, w tym w grupie rówieśniczej, koleżeństwa, przyjaźni i konfliktów wśród uczniów; rolę osób znaczących i autorytetów; zagadnienia zmiany autorytetów, kryzysu autorytetu nauczyciela, rodzica i opiekuna, buntu okresu dorastania i jego funkcji; zagrożenia w wychowaniu młodzieży; podkultury młodzieżowe;

B.2.W12. cel pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi w przedszkolu i uczniami w szkole na różnych etapach edukacyjnych; istotę programu wychowawczego; zagadnienia edukacji zdrowotnej, bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu i uczniów w szkole oraz poza nimi (zajęcia terenowe, wycieczki); potrzebę ochrony zdrowia dziecka, w tym zdrowia psychicznego; znaczenie edukacji dla bezpieczeństwa i dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych;

B.2.W13. doradztwo zawodowe: proces wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia; znaczenie przygotowania uczniów do samokształcenia, pracy nad własnym rozwojem oraz do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy; pojęcia rynku edukacyjnego i rynku pracy, drogi rozwoju zawodowego; znaczenie uczenia się przez całe życie.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.2.U1. rozpoznawać sytuacje zagrożeń w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;

B.2.U2. rozpoznawać i identyfikować style i nurty wychowania w praktyce edukacyjnej i w działaniach opiekuńczo-wychowawczych;

B.2.U3. zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;

B.2.U4. zaprojektować działania profilaktyczne w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;

B.2.U5. zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego;

B.2.U6. formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;

B.2.U7. nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.2.K1. okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;

B.2.K2. profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;

B.2.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;

B.2.K4. współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

GRUPA ZAJĘĆ C.

Kształcenie kierunkowe

C.1. Przygotowanie merytoryczne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.1.W1. genezę, przedmiot, zadania i funkcje pedagogiki społecznej oraz jej miejsce wśród nauk pedagogicznych i społecznych, społeczne uwarunkowania rozwoju i funkcjonowania dzieci, młodzieży i rodzin, w tym rolę środowiska lokalnego, grup rówieśniczych, migracji, ubóstwa, bezrobocia oraz sektora pozarządowego.

C.1.W2. teoretyczne podstawy edukacji międzykulturowej, mechanizmy kształtowania tożsamości kulturowej, procesy akulturacji, adaptacji i asymilacji oraz uwarunkowania konfliktów międzykulturowych.

C.1.W3. przedmiot, cele i metody pedagogiki porównawczej, podstawowe pojęcia komparatystyki oświatowej, modele systemów edukacyjnych, kierunki reform oświatowych oraz uwarunkowania polityki oświatowej w różnych krajach.

C.1.W4. podstawowe teorie, modele i funkcje komunikacji interpersonalnej i społecznej, bariery komunikacyjne, style komunikowania się oraz znaczenie komunikacji niewerbalnej.

C.1.W5. podstawowe pojęcia, źródła i zasady prawa oświatowego, organizację systemu oświaty oraz regulacje prawne dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz nadzoru pedagogicznego.

C.1.W6. historyczne ujęcia niepełnosprawności oraz rozwój opieki, rehabilitacji i szkolnictwa specjalnego; zna dorobek wybitnych przedstawicieli pedagogiki specjalnej w Polsce i Europie.

C.1.W7. biologiczne i biomedyczne podstawy rozwoju człowieka oraz ich znaczenie dla procesów uczenia się i wychowania.

C.1.W8. podstawowe problemy zdrowotne dzieci i młodzieży oraz zasady profilaktyki i promocji zdrowia.

C.1.W9. podstawowe zasady języka migowego oraz elementy gramatyki wizualno-przestrzennej języka migowego.

C.1.W10. podstawowe pojęcia, klasyfikacje i przyczyny zaburzeń mowy i komunikacji, zasady profilaktyki logopedycznej oraz wczesnej interwencji.

C.1.W11. prawidłowości przebiegu rozwoju mowy, języka i komunikacji językowej dziecka

C.1.W12. możliwości wykorzystania technologii cyfrowych, AI i robotyki w edukacji włączającej, zasady higieny cyfrowej i bezpiecznego korzystania z technologii.

C.1.W13. pojęcia zdrowia, choroby i promocji zdrowia oraz modele edukacji zdrowotnej.

C.1.W14. genezę, rozwój i strukturę dydaktyki jako nauki oraz podstawowe pojęcia dydaktyczne, w tym uczenie się i jego prawidłowości.

C.1.W15. teorie uczenia się oraz cele, treści, zasady, metody, techniki i formy organizacyjne kształcenia, z uwzględnieniem klasycznych i nowoczesnych ujęć.

C.1.W16. modele procesu kształcenia, kierunki zmian w treściach kształcenia, indywidualizację nauczania oraz uwarunkowania osiągnięć i niepowodzeń szkolnych.

C.1.W17. zasady i założenia projektowania uniwersalnego, standardy dostępności środowiska edukacyjnego i społecznego.

C.1.W18. zasady komunikacji interpersonalnej,

C.1.W19. główne kierunki rozwoju myśli pedagogicznej oraz ich uwarunkowania filozoficzne, społeczne i religijne;

C.1.W20. historyczne przemiany systemów oświaty i wychowania.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.1.U1. analizować sytuacje wychowawcze i społeczne dziecka i rodziny z uwzględnieniem środowiska lokalnego oraz czynników ryzyka i ochronnych.

C.1.U2. dobierać podstawowe metody pracy społeczno-wychowawczej oraz wskazywać możliwości współpracy szkoły, rodziny i instytucji środowiskowych.

C.1.U3. analizować sytuacje edukacyjne w kontekście zróżnicowania kulturowego oraz postaw wobec odmienności.

C.1.U4. stosować zasady komunikacji międzykulturowej w sytuacjach edukacyjnych i wychowawczych.

C.1.U5. porównywać wybrane systemy edukacyjne z wykorzystaniem podstawowych kryteriów analizy porównawczej, interpretować dane i wnioski z międzynarodowych badań edukacyjnych.

C.1.U6. stosować zasady aktywnego słuchania i jasnego przekazywania komunikatów w środowisku edukacyjnym.

C.1.U7. rozpoznawać i analizować sytuacje konfliktowe oraz dobierać techniki wspomagające komunikację.

C.1.U8. interpretować przepisy prawa oświatowego w kontekście pracy pedagoga specjalnego.

C.1.U9. analizować zadania szkoły i placówki oświatowej w relacji ze środowiskiem lokalnym.

C.1.U10. interpretować potrzeby rozwojowe i zdrowotne dziecka w różnych etapach życia, wskazywać działania sprzyjające prawidłowemu rozwojowi i zdrowiu uczniów.

C.1.U11. analizować zmiany w podejściu do osób z niepełnosprawnością na tle historycznym.

C.1.U12. wskazywać związki między rozwojem myśli pedagogicznej a praktyką edukacyjną.

C.1.U13. posługiwać się podstawowym słownictwem i strukturami języka migowego w prostych sytuacjach komunikacyjnych, tworzyć krótkie wypowiedzi migowe z wykorzystaniem ekspresji twarzy i przestrzeni migowej.

C.1.U14. rozpoznawać objawy zaburzeń mowy i opóźnionego rozwoju mowy u dzieci, wskazywać podstawowe działania profilaktyczne i wspierające rozwój mowy.

C.1.U15. wykorzystywać narzędzia cyfrowe i edukacyjne w pracy z uczniami ze SPE, projektować proste pomoce i rozwiązania edukacyjno-terapeutyczne z wykorzystaniem technologii.

C.1.U16. analizować determinanty zdrowia dzieci i młodzieży oraz planować podstawowe działania edukacyjne z zakresu promocji zdrowia.

C.1.U17. analizować i projektować proces kształcenia, dobierając cele, treści, metody i formy pracy zgodnie z założeniami teorii uczenia się oraz zasadami dydaktycznymi.

C.1.U18. rozpoznawać czynniki wpływające na efektywność uczenia się, w tym przyczyny osiągnięć i niepowodzeń szkolnych, uwzględniając indywidualizację kształcenia w planowaniu działań edukacyjnych.

C.1.U19. zaprojektować zajęcia usprawniające rozwój mowy dziecka

C.1.U20. analizować środowisko edukacyjne i społeczne pod kątem dostępności.

C.1.U21. projektować proste rozwiązania sprzyjające włączeniu

C.1.U22. analizować i interpretować koncepcje wychowawcze oraz powiązań społeczno-politycznych;

C.1.U23. porównywać funkcje wychowania i rozwiązania oświatowe w różnych okresach historycznych oraz wyciągać wnioski istotne dla współczesnej edukacji.

• W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.1.K1. wrażliwego i odpowiedzialnego reagowania na problemy społeczne dzieci i młodzieży oraz do współpracy z podmiotami środowiska lokalnego.

C.1.K2. otwartości, dialogu i poszanowania różnorodności kulturowej w środowisku edukacyjnym.

C.1.K3. budowania relacji opartych na dialogu, szacunku i współpracy.

- C.1.K4. odpowiedzialnego działania zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi.
- C.1.K5. promowania zdrowego stylu życia oraz postaw prozdrowotnych w środowisku edukacyjnym.
- C.1.K6. doceniania tradycji i dorobku pedagogiki specjalnej.
- C.1.K7. komunikowania się z osobami głuchymi z poszanowaniem ich języka i kultury.
- C.1.K8. współpracy z logopedą i innymi specjalistami.
- C.1.K9. refleksyjnego i odpowiedzialnego planowania procesu dydaktycznego z uwzględnieniem potrzeb uczniów oraz współczesnych kierunków zmian w edukacji.
- C.1.K10. odpowiedzialnego i refleksyjnego korzystania z technologii w edukacji.
- C.1.K11. współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
- C.1.K12. doceniania znaczenia dziedzictwa historycznego dla współczesnej teorii i praktyki edukacyjnej;

C.2. Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.2.W1. psychologiczne uwarunkowania rozwoju dzieci i uczniów: środowisko rozwoju – strukturę i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawczych, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, wyzwania rozwojowe, koncepcje jakości życia i dobrostanu;

C.2.W2. psychologiczne uwarunkowania kształcenia dzieci i uczniów: proces uczenia się w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych, uwarunkowania i konsekwencje motywacji do uczenia się i osiągnięć, powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyny i skutki; koncepcję zrównoważonego rozwoju; sytuację szkolną ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów procesu uczenia się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; zagadnienie pomocy psychologicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby wspomagania osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

C.2.W3. podstawy psychologii wychowawczej i psychoprofilaktyki: proces wychowawczy w kontekście wyzwań rozwojowych dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych, wychowanie do wartości i odpowiedzialności, kształtowanie postaw prospołecznych, kompetencje emocjonalno-społeczne (rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania), źródła niedostosowania społecznego i diagnozę jego ryzyka, psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych, trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia, założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, postawy i style wychowawcze;

C.2.W4. podstawy psychologii klinicznej dzieci i młodzieży: pojęcie normy, normalności i zdrowia, zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i dorastania, specyfikę zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji, w tym emocjonalnych i behawioralnych,

całościowe zaburzenia rozwoju, uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży; problematykę stresu i sytuacji kryzysowych oraz sposoby radzenia sobie z nimi, psychologicznych następstw doświadczeń traumatycznych, w tym choroby przewlekłej lub niepełnosprawności, psychologicznych aspektów zaburzeń komunikacji językowej, psychologicznych metod diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością; formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych;

C.2.W5. podstawy psychologii rehabilitacji: zagadnienia niepełnosprawności i rehabilitacji, niepełnosprawności w kontekście zdrowia, niepełnosprawności z perspektywy rozwojowej, potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, psychologicznych konsekwencji niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej, problemów życiowych i możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz z chorobami przewlekłymi; istotę i psychospołeczne konsekwencje widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej; psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zagadnienie niepełnosprawności i choroby przewlekłej w kontekście obrazu siebie i społecznego postrzegania dzieci i młodzieży; procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji; psychospołeczną adaptację do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istotę i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia; pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zewnętrzne i wewnętrzne zasoby w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą; tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą; znaczenie udziału w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – pojęcie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych; formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi; zasady wspomagania rozwoju twórczości i zainteresowań.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.2.U1. analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej;

C.2.U2. omówić psychologiczny kontekst procesu wychowania dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

C.2.U3. opisać przebieg procesu psychospołecznej adaptacji do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą w kontekście uzyskania satysfakcjonującej jakości życia, odwołując się do wybranych koncepcji psychologicznych;

C.2.U4. identyfikować zewnętrzne i wewnętrzne zasoby kluczowe w rozwijaniu potencjału dzieci i uczniów z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.2.K1. korzystania z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów;

C.2.K2. prezentowania właściwej postawy wobec dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

C.3. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.3.W1. podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;

C.3.W2. zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną;

C.3.W3. regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zasady orzekania w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów;

C.3.W4. specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej;

C.3.W5. sytuację rodziny dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka i ucznia, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.3.U1. identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;

C.3.U2. dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne;

C.3.U3. poddać analizie zachowania, procesy i zjawiska dotyczące psychospołecznych potrzeb członków rodzin dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

C.3.U4. wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka lub ucznia i stylu radzenia sobie rodziców lub opiekunów z tymi zaburzeniami;

C.3.U5. rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny;

C.3.U6. zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.3.K1. organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa;

C.3.K2. przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

C.3.K3. ciągłego dokształcania zawodowego;

C.3.K4. przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

C.4. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z osobami dorosłymi z niepełnosprawnościami

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.4.W1. potrzeby człowieka dorosłego z niepełnosprawnością: wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia, możliwości i ograniczenia w realizacji autonomii, potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnościami – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu, potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie zdrowia seksualnego, oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji;

C.4.W2. instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy opieki i wsparcia osób dorosłych z niepełnosprawnościami: instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia w Polsce i innych państwach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista); przykładowe programy realizowane w Polsce i innych państwach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnościami; indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych z niepełnosprawnościami; zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością; rolę rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności; potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z niepełnosprawnościami; uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych; zadania realizowane przez główne stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i innych państwach na rzecz osób z niepełnosprawnościami;

C.4.W3. zagadnienie rodziny prokreacji osoby dorosłej z niepełnosprawnością: znaczenie rodziny prokreacji w kontekście normalizacji życia osoby z niepełnosprawnością; trudności i potrzeby wsparcia w zakresie realizacji funkcji i zadań; system wsparcia rodzin prokreacyjnych osób z niepełnosprawnościami; osobiste i społeczne uwarunkowania ról rodzicielskich i małżeńskich osób z niepełnosprawnościami;

C.4.W4. problematykę aktywności zawodowej osób dorosłych z niepełnosprawnościami: doradztwo zawodowe, system przygotowania do pracy osób dorosłych z niepełnosprawnościami, formy zatrudnienia tych osób w Polsce i innych państwach (zatrudnienie wspierane, chronione i socjalne), prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zakres, specyfikę i dynamikę zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w Polsce i innych państwach, zagadnienie przeciwdziałania dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w sferze zatrudnienia;

C.4.W5. zagadnienia związane z aktywnością kulturalną i sportową osób dorosłych z niepełnosprawnościami: ich osiągnięcia w zakresie kultury, sztuki i sportu, rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie, osobowe, środowiskowe i prawno-organizacyjne bariery w dostępie do udziału w kulturze, sztuce i sporcie;

C.4.W6. znaczenie udziału osób dorosłych z niepełnosprawnościami w życiu obywatelskim i projektowania przestrzeni informacyjnej i materialnej, z uwzględnieniem zróżnicowanych możliwości intelektualnych, sensorycznych i ruchowych odbiorców;

C.4.W7. proces starzenia się i starość w warunkach długotrwałej niepełnosprawności: specyfikę starzenia się na tle specjalnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną, osobowe i środowiskowe uwarunkowania pomyślnego starzenia się osób z długotrwałą niepełnosprawnością; instytucjonalne i pozainstytucjonalne wsparcie osób starzejących się i starych z niepełnosprawnościami w Polsce i innych państwach; system opieki i wsparcia osób starszych z niepełnosprawnościami;

C.4.W8. szczególne problemy osób dorosłych z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w tym zagadnienie przemocy wobec osób dorosłych z niepełnosprawnościami; problem przemocy w kontekście formalnych i nieformalnych relacji opiekuńczych; koncepcję *vulnerability* oraz jej praktyczne implikacje w zakresie systemu edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnościami; zachowania dewiacyjne i pseudodewiacyjne w kontekście niepełnosprawności intelektualnej; problem marginalizacji i wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.4.U1. rozpoznawać i interpretować złożone problemy społeczne dorosłych osób z niepełnosprawnościami, ukazując ich powiązania z różnymi obszarami andragogiki specjalnej;

C.4.U2. analizować procesy i zjawiska dotyczące funkcjonowania dorosłych i starszych osób z niepełnosprawnościami, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu andragogiki specjalnej;

C.4.U3. analizować własne działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji oraz wdrażania działań innowacyjnych w pracy z dorosłymi i starszymi osobami z niepełnosprawnościami;

C.4.U4. zaprojektować program wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnościami.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.4.K1. zachowania zasad etyki zawodowej;

C.4.K2. ciągłego poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego.

C.5. Dydaktyka specjalna

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.5.W1. dydaktykę specjalną jako naukę teoretyczną i empiryczną, klasyfikację dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe; dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym;

C.5.W2. koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego;

C.5.W3. organizację procesu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dzieci i uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.5.U1. projektować zajęcia edukacyjne, stosować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej;

C.5.U2. indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści nauczania do potrzeb dzieci i uczniów, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą;

C.5.U3. pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i realizować złożone działania pedagogiczne.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.5.K1. odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną;

C.5.K2. wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej;

C.5.K3. samodoskonalenia.

C.6. Diagnostyka w pedagogice specjalnej

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.6.W1. podstawy, cele, założenia, obszary i cechy diagnozy;

C.6.W2. procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe;

C.6.W3. przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju;

C.6.W4. wybrane metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego dzieci i uczniów oraz czynników środowiskowych wpływających na to funkcjonowanie;

C.6.W5. ocenę skuteczności stosowanych metod wychowania, kształcenia, rehabilitacji, resocjalizacji i socjoterapii;

C.6.W6. rolę i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.6.U1. analizować dokumenty i prace dziecka i ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz środowiskowych uwarunkowań jego funkcjonowania;

C.6.U2. interpretować wyniki diagnozy pedagogicznej;

C.6.U3. konstruować proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej;

C.6.U4. planować ewaluację procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.6.K1. przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego i postdiagnostycznego;

C.6.K2. podejmowania współpracy z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, dziećmi i uczniami w poszukiwaniu przyczyn trudności;

C.6.K3. dzielenia się wiedzą z nauczycielami prowadzącymi zajęcia z dzieckiem lub uczniem i jego rodzicami lub opiekunami na rzecz zapewniania mu optymalnych warunków rozwoju w środowisku włączającym.

GRUPA ZAJĘĆ D. **Edukacja włączająca**

D.1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.1.W1. pojęcia edukacji włączającej, integracyjnej i ogólnodostępnej; specjalne potrzeby edukacyjne;

D.1.W2. podstawy i konsekwencje procesu wykluczania; zagadnienie grup defaworyzowanych; zagrożenia wykluczeniem;

D.1.W3. postawy społeczne – stereotypy, stygmaty, piętna; strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym;

D.1.W4. teoretyczne podstawy edukacji włączającej; genezę edukacji włączającej w Polsce i na świecie; rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym; społeczny, psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej;

D.1.W5. koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb dzieci i uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji;

D.1.W6. polskie i międzynarodowe regulacje prawne związane z problematyką inkluzji społecznej, w tym edukacyjnej; system edukacji włączającej w Polsce; typy szkół i ich charakterystykę; organizację wsparcia edukacji włączającej; zasady finansowania edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce;

D.1.W7. zasady orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego w Polsce;

D.1.W8. zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.1.U1. identyfikować obszary wykluczenia społecznego oraz wskazywać jego przyczyny i symptomy w powiązaniu z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedziną nauk społecznych;

D.1.U2. wyjaśnić proces wykluczenia społecznego oraz wskazać jego konsekwencje, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z dziedzinami nauk społecznych i humanistycznych;

D.1.U3. zaprojektować badania efektywności modelu edukacji włączającej.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.1.K1. poszerzania wiedzy w celu własnego rozwoju zawodowego;

D.1.K2. świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.

D.2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych, planowanie, realizacja i monitoring działań wspierających

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.2.W1. pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF); wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych;

D.2.W2. założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz zasady i metody ich ewaluacji.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.2.U1. dokonać funkcjonalnej charakterystyki dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; określić potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia dzieci i uczniów: z niepełnosprawnością intelektualną, dysfunkcją wzroku, dysfunkcją słuchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji, całościowym zaburzeniem rozwoju, zaburzeniami ruchu, niepowodzeniami szkolnymi wynikającymi ze specyficznych trudności w uczeniu się, zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych, trudnościami

adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi i wyznaniowymi oraz uczniów uzdolnionych;

D.2.U2. przeprowadzić diagnozę edukacyjnych potrzeb dziecka i ucznia oraz diagnozę relacji społecznych w grupie rówieśniczej;

D.2.U3. określić obszary i wskazania terapeutyczne dla dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

D.2.U4. zaprojektować proces ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.2.K1. przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej;

D.2.K2. postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.

D.3. Metodyka kształcenia w grupach zróżnicowanych

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.3.W1. istotę i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej; specyfikę pracy w grupie zróżnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się oraz style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej;

D.3.W2. metodykę wdrażania nauczania otwartego; modele nauczania indywidualizującego;

D.3.W3. pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć;

D.3.W4. rolę nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb dzieci i uczniów;

D.3.W5. metody nauczania (konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptację do zróżnicowanych potrzeb dzieci i uczniów, metody aktywizujące, metodę projektów, pracę badawczą dziecka i ucznia), alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania;

D.3.W6. formy organizacyjne pracy na lekcji (pracę zbiorową, grupową, indywidualną, tutoring uczniowski w klasach włączających); modele nauczania w małych grupach w klasach włączających;

D.3.W7. modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych;

D.3.W8. sposoby i zasady kontroli postępów i oceniania w klasach włączających; znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających; ocenianie wspierające uczenie się.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.3.U1. projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup dzieci i uczniów;

D.3.U2. dobierać i adaptować środki dydaktyczne do potrzeb dziecka i ucznia; opracowywać materiały dydaktyczne zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

D.3.U3. motywować dziecko i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwijać jego ciekawość, aktywność i samodzielność, wspierać motywację do uczenia się;

D.3.U4. stosować ocenianie wspierające uczenie się.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.3.K1. podjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.

D.4. Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.4.W1. pojęcia wychowania i rozwoju: funkcje wychowania, style wychowania, zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego; zagadnienie wychowania w kontekście manipulacji; problematykę podmiotowości w wychowaniu;

D.4.W2. zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania;

D.4.W3. konteksty wychowania: kulturę i współczesne media;

D.4.W4. istotę programu wychowawczego szkoły;

D.4.W5. uwarunkowania agresji i przemocy w szkole; pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej;

D.4.W6. miejsce przedszkola i szkoły jako instytucji wychowawczej;

D.4.W7. pojęcia stylów i postaw wychowawczych w przedszkolu i szkole, postaw nauczycieli, dzieci i uczniów;

D.4.W8. cechy środowiska kształcenia i wychowania;

D.4.W9. zasady życia społecznego i wychowania;

D.4.W10. zachowania ryzykowne (tradycyjne i nowoczesne), uwarunkowania podejmowania tych zachowań oraz zachowania ryzykowne *online* i *offline*;

D.4.W11. problematykę uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem;

D.4.W12. przesłanki teoretyczne programów profilaktycznych uzależnień oraz programów zapobiegania samobójstwom dzieci i młodzieży;

D.4.W13. metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji w grupach rówieśniczych.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.4.U1. rozpoznać relacje społeczne w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej;

D.4.U2. diagnozować potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia przedszkolnego i szkolnego;

D.4.U3. projektować zajęcia dla zróżnicowanych grup dzieci i uczniów;

D.4.U4. określić cele podejmowanych działań wychowawczych w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej, konstruować programy wychowawcze oraz dokonywać ich ewaluacji;

- D.4.U5. diagnozować zachowania świadczące o wystąpieniu konfliktu w grupie zróżnicowanej;
- D.4.U6. rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w przedszkolu i szkole oraz podejmować działania profilaktyczne;
- D.4.U7. odróżnić sprawcę od ofiary przemocy;
- D.4.U8. tworzyć programy kształtujące kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i stosować te programy w grupach przedszkolnych i klasach włączających;
- D.4.U9. ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami;
- D.4.U10. budować programy kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- D.4.K1. przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej;
- D.4.K2. postępowania zgodnego z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania działań interwencyjnych, w tym wskazań terapeutycznych.

D.5. Organizacja edukacji włączającej

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.5.W1. pojęcia procesu i wzorców komunikowania się w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
- D.5.W2. zagadnienie barier w komunikacji;
- D.5.W3. zasady aktywnego słuchania i nadawania komunikatów;
- D.5.W4. pojęcia komunikacji niewerbalnej, stylów komunikowania się dzieci i uczniów oraz nauczyciela, komunikacji wspomagającej i alternatywnej;
- D.5.W5. pojęcie kultury organizacyjnej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
- D.5.W6. rozwój kultury włączającej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty i przywódczą rolę dyrektora;
- D.5.W7. założenia teoretyczne, budowę i metodykę stosowania indeksu włączania oraz inne narzędzia wspomagające rozwój edukacji włączającej w przedszkolu i szkole;
- D.5.W8. rolę i organizację wewnątrzszkolnych systemów doskonalenia zawodowego nauczycieli.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- D.5.U1. aktywnie słuchać;
- D.5.U2. porozumiewać się w sytuacjach konfliktowych;

D.5.U3. podjąć współpracę z nauczycielami, specjalistami, kadrami pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym;

D.5.U4. tworzyć szkolne bazy zasobów metodycznych dla edukacji włączającej;

D.5.U5. dbać o miejsce i rangę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty w środowisku lokalnym.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.5.K1. angażowania się w życie szkoły i klasy;

D.5.K2. podejmowania działań na rzecz przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;

D.5.K3. współpracy z nauczycielami, specjalistami, kadrami pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym;

D.5.K4. kształtowania postaw społecznych wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.

GRUPA ZAJĘĆ SPECJALNOŚCIOWYCH

E.I. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną

E.1I. Przygotowanie merytoryczne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.1I.W1. podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; cele, zadania, przedmiot pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną – ujęcie historyczne; koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej; miejsce ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i innych państwach; zagadnienie osobowości i zakres kompetencji nauczyciela (wychowawcy); potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia; zagadnienia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną, rolę rodziny tego dziecka oraz systemy wsparcia społecznego;

E.1I.W2. medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; etiologię niepełnosprawności intelektualnej; obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej oraz medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej;

E.1I.W3. psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej; genezę niepełnosprawności intelektualnej; podstawy diagnostyki; psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną; wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej;

E.1I.W4. kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej; uwarunkowania jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rolę czynników społeczno-kulturowych; strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością

intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych; zasady partycypacji społecznej jako legitymizacji praw osób z niepełnosprawnością intelektualną;

E.II.W5. prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną: zasady orzekania o niepełnosprawności, zagadnienie ubezwłasnowolnienia, rolę ulg i udogodnień, regulacje w zakresie organizacji edukacji i wsparcia społecznego tych osób.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.II.U1. analizować podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, cele pedagogiki tych osób i jej zadania – ujęcie historyczne, koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej; określać miejsce ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i innych państwach; definiować osobowość i kompetencje nauczyciela (wychowawcy); analizować i określać potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia; uzasadniać rolę wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną; charakteryzować rolę rodziny osoby z niepełnosprawnością i analizować oraz określać systemy wsparcia społecznego;

E.II.U2. analizować medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; określać etiologię niepełnosprawności intelektualnej; przedstawiać obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych, związanych z niepełnosprawnością intelektualną; analizować i wykorzystywać współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej; określać medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej;

E.II.U3. analizować psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną; prezentować kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej; określać genezę niepełnosprawności intelektualnej; stosować podstawy diagnostyki; analizować i stosować psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną; stosować wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej;

E.II.U4. analizować kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej; określać jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym rolę czynników społeczno-kulturowych; prezentować strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych; analizować partycypację społeczną jako legitymizację praw osób z niepełnosprawnością intelektualną;

E.II.U5. analizować prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną i zasady orzekania w tym zakresie; ocenić konsekwencje ubezwłasnowolnienia; wskazać ulgi i udogodnienia; oceniać organizację edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.II.K1. autorefleksji nad rozwojem zawodowym;

E.II.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.

E.2I. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.2I.W1. metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej; podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), adaptację treści nauczania i ich realizację w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; paradygmat konstruktywistyczny; metodykę nauczania wczesnoszkolnego w zakresie różnych obszarów edukacji; specjalistyczne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisanie oraz edukacji matematycznej; metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym; konstruowanie i ewaluowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych na I etapie edukacyjnym;

E.2I.W2. organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym; zadania nauczyciela – wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych; zasady i reguły pracy dydaktyczno-wychowawczej; cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie metodyczne nauczyciela, strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami; metodyczne aspekty błędów wychowawczych oraz współpracy z rodzicami lub opiekunami uczniów i specjalistami;

E.2I.W3. metodykę wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w różnych typach placówek systemu oświaty, na różnych etapach edukacyjnych; podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywanie oraz modyfikowanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego; specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych; zasady organizowania przestrzeni szkolnej oraz optymalnego stanowiska pracy; rolę współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami;

E.2I.W4. metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną; metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym; organizację i metodykę zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; zasady konstruowania indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz współpracy ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.2I.U1. analizować metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej; analizować i realizować podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), dokonywać adaptacji treści nauczania i ich realizacji w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; analizować paradygmat konstruktywistyczny; analizować metodykę nauczania

wczesnoszkolnego w zakresie różnych obszarów edukacji; analizować i stosować specjalistyczne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisania oraz edukacji matematycznej; stosować metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym; konstruować i ewaluować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne na I etapie edukacyjnym;

E.2I.U2. analizować organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym; realizować zadania nauczyciela - wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych; przestrzegać zasad i reguł pracy dydaktyczno-wychowawczej; określać cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, planować zajęcia pozalekcyjne, prezentować wsparcie metodyczne nauczyciela; analizować i stosować strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami; analizować metodyczne aspekty błędów wychowawczych; prezentować metodyczne aspekty współpracy z rodzicami lub opiekunami uczniów oraz specjalistami;

E.2I.U3. analizować metodykę wychowania i kształcenia uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w różnych typach placówek systemu oświaty, na różnych etapach edukacyjnych; realizować podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy; dokonywać wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywać oraz modyfikować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne; analizować i stosować specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych; organizować przestrzeń szkolną oraz optymalne stanowisko pracy; współpracować z rodzinami uczniów, nauczycielami i specjalistami;

E.2I.U4. analizować metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej z osobami ze sprzężoną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną; analizować i stosować metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym; analizować organizację i metodyki zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; konstruować indywidualne programy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; współpracować ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.2I.K1. okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;

E.2I.K2. profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;

E.2I.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;

E.2I.K4. współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

GRUPA ZAJĘĆ F.

Wsparcie warsztatu pracy pedagoga specjalnego

F.1. Emisja głosu

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - F.1.W1. budowę i czynności aparatu głosowego;
 - F.1.W2. podstawowe zagadnienia patologii głosu;
 - F.1.W3. zasady prawidłowej emisji głosu oraz higieny narządu mowy.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - F.1.U1. prawidłowo i świadomie posługiwać się głosem w sytuacjach edukacyjnych i zawodowych;
 - F.1.U2. stosować zasady poprawnej emisji głosu i artykulacji;
 - F.1.U3. wykorzystywać elementy dobrej emisji głosu w wypowiedziach publicznych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - F.1.K1. dbałości o własny głos jako podstawowe narzędzie pracy zawodowej;
 - F.1.K2. odpowiedzialnego korzystania z narządu mowy w pracy z grupą.

F.2. Kultura języka

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - F.2.W1. zasady skutecznego porozumiewania się;
 - F.2.W2. znaczenie spójności komunikatu oraz rolę mowy niewerbalnej w komunikacji;
 - F.2.W3. zasady interpretacji tekstu literackiego w wypowiedzi ustnej.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
 - F.2.U1. budować spójne i zrozumiałe komunikaty werbalne;
 - F.2.U2. wykorzystywać mowę werbalną i niewerbalną w komunikacji z grupą;
 - F.2.U3. doskonalić sprawność artykulacyjną i ekspresję słowną;
 - F.2.U4. interpretować teksty literackie w wypowiedziach ustnych i publicznych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
 - F.2.K1. świadomego i etycznego komunikowania się z innymi;
 - F.2.K2. współpracy w grupie oraz odpowiedzialnego pełnienia ról komunikacyjnych.

F.3. Pierwsza pomoc przedmedyczna

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
 - F.3.W1. podstawowe zasady oraz podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej;
 - F.3.W2. zasady rozpoznawania stanów zagrożenia życia i oceny podstawowych funkcji życiowych;
 - F.3.W3. procedury resuscytacji i reanimacji dziecka oraz osoby dorosłej;
 - F.3.W4. zasady postępowania w nagłych stanach zagrożenia życia i w urazach.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
F.3.U1. rozpoznać sytuację zagrożenia życia i zdrowia;
F.3.U2. ocenić podstawowe funkcje życiowe poszkodowanego;
F.3.U3. wykonać podstawowe czynności resuscytacyjne i reanimacyjne;
F.3.U4. udzielić pierwszej pomocy w przypadku urazów, krwotoków i nagłych stanów zagrożenia życia.
- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
F.3.K1. odpowiedzialnego reagowania w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia;
F.3.K2. zachowania spokoju i podejmowania adekwatnych działań w sytuacjach kryzysowych.

F.4. Technologie informacyjno-komunikacyjne

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
F.4.W1. zagadnienia prawne technologii informacyjno-komunikacyjnych;
F.4.W2. zasady bezpieczeństwa i ochrony danych;
F.4.W3. rolę technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania i uczenia się;
F.4.W4. znaczenie technologii informacyjno-komunikacyjnych w aktywizacji osób z niepełnosprawnością.
- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
F.4.U1. dobierać i wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy edukacyjnej;
F.4.U2. stosować TIK wspomagające proces nauczania uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
F.4.U3. przestrzegać zasad bezpieczeństwa i ochrony danych w pracy z technologiami cyfrowymi.
- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
F.4.K1. odpowiedzialnego i etycznego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych;
F.4.K2. uwzględniania potrzeb osób z niepełnosprawnością w doborze rozwiązań technologicznych.

GRUPA ZAJĘĆ G.

Metodologia badań naukowych

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
G.W1. filozoficzne, metodologiczne i kulturowe podstawy badań społecznych i edukacyjnych, w tym koncepcje wiedzy, pojęcia nauki i statusu wiedzy naukowej; społeczno-kulturowe uwarunkowania badań naukowych; nurty filozoficzne, paradygmaty badawcze i strategie badań naukowych oraz znaczenie i sposoby budowania teorii w badaniach naukowych;
G.W2. strukturę procesu badawczego w kontekście przyjętej strategii badań naukowych (strategie ilościowe, jakościowe i mieszane), zasady opracowania projektu badawczego, etapy

badan naukowych, kryteria wyboru strategii badawczej, w tym cele badan, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i związki między zmiennymi, konceptualizację, operacjonalizację zmiennych; strategie i techniki doboru próby badawczej, definiowanie przypadku badawczego; rodzaje i typy badan naukowych, w tym opisowe, diagnostyczne, wyjaśniające, weryfikacyjne, projektujące, porównawcze, eksperymentalne, quasi-eksperymentalne i sondażowe; metody indeksacji, pomiaru i rodzaje skal pomiarowych; zagadnienia związane z badaniami ewaluacyjnymi, panelowymi, socjometrycznymi, porównawczymi, terenowymi, etnograficznymi, performatywnymi i biograficznymi; pojęcia netografii, krytycznej analizy dyskursu i studium przypadku; metody gromadzenia i analizy danych; rodzaje i sposoby wykorzystania obserwacji; typy wywiadów badawczych; analizę dokumentów, treści, tekstową, konwersacyjną, dyskursu i audiowizualną; narzędzia badawcze; zagadnienia związane z konstruowaniem kwestionariuszy, skal pomiarowych, testów pedagogicznych, arkuszy obserwacji i narzędzi socjometrycznych;

G.W3. specyfikę badan naukowych nad dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi z niepełnosprawnościami;

G.W4. sposoby prezentacji wyników badan naukowych oraz zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych;

G.W5. różne kryteria jakości badan naukowych, a także zagadnienia: reprezentatywności, trafności, rzetelności, wiarygodności, transparentności, autentyczności, triangulacji perspektyw teoretycznych, metod badawczych i źródeł danych, możliwości uogólnienia i transferu rezultatów badawczych;

G.W6. cele badawcze i typy badan w kontekście możliwości ich praktycznego zastosowania; sposoby praktycznego wykorzystania badan naukowych, w tym analizę i diagnozę sytuacji, analizę problemów społecznych i pedagogicznych, określanie potrzeb i planowanie działań interwencyjnych, ewaluację osiągnięć; krytyczno-emancypacyjny i transformacyjny potencjał badan naukowych;

G.W7. podstawowe zasady przeprowadzania badan naukowych, dylematy i wybory etyczne na różnych etapach procesu badawczego, problematykę zaangażowania uczestników badan; społeczno-polityczny kontekst badan społecznych; zagadnienie prezentacji wyników badan w przestrzeni publicznej; pojęcie plagiatu w pracy badawczej;

G.W8. zasady i technikę przygotowywania prac naukowych.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

G.U1. przygotować projekt badawczy z zastosowaniem różnych strategii badan, w tym ilościowych, jakościowych lub mieszanych; opracować scenariusze badawcze i dyspozycje do badan jakościowych oraz narzędzia do badan ilościowych; dobrać metody, techniki i narzędzia do celu badan ilościowych;

G.U2. dokonać analizy i interpretacji wyników badan oraz sformułować wnioski pedagogiczne z przeprowadzonych badan;

G.U3. zastosować wiedzę i umiejętności metodologiczne w projekcie badawczym; wybrać strategię badawczą, sformułować cel i przedmiot badan, opracować metody i techniki badan, sformułować problematykę badan, przygotować narzędzia badawcze, dobrać próbę badawczą, teren i wyznaczyć przebieg badan;

G.U4. stosować technikę pracy naukowej;

G.U5. prowadzić badania empiryczne oraz dokonać analizy wyników tych badań;
G.U6. przeprowadzić proces wnioskowania i zaprezentować wyniki badań.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
G.K1. przestrzegania etyki badań naukowych;
G.K2. stosowania etycznych norm w pracy badawczej.

GRUPA ZAJĘĆ **Praktyka zawodowa**

Praktyka obserwacyjna (GRUPA ZAJĘĆ B.3.)

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
B.3.W1. specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji i program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający treści wynikające z przepisów dotyczących doradztwa zawodowego;
B.3.W2. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.
- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:
B.3.U1. zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
B.3.U2. dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:
B.3.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Praktyka kierunkowa asystencka w oddziałach ogólnodostępnych i specjalnych (GRUPA ZAJĘĆ C.7.)

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:
C.7.W1. specyfikę funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w których jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;

C.7.W2. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.7.U1. zaobserwować funkcjonowanie dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w życiu przedszkola lub szkoły;

C.7.U2. dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.7.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w przedszkolu ogólnodostępnym lub integracyjnym (GRUPA ZAJĘĆ D.6.)

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole ogólnodostępnej lub integracyjnej (GRUPA ZAJĘĆ D.6.)

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.6.W1. specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;

D.6.W2. specyfikę edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

D.6.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.6.U1. zaobserwować funkcjonowanie dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;

D.6.U2. dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

D.6.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Praktyka specjalnościowa w przedszkolach specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną (GRUPA ZAJĘĆ E.3I.)

Praktyka specjalnościowa w szkołach specjalnych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną (GRUPA ZAJĘĆ E.3I.)

- W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.3I.W1. zadania charakterystyczne dla przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;

E.3I.W2. organizację, statut i plan pracy przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty oraz program wychowawczo-profilaktyczny;

E.3I.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu, uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi.

- W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.3I.U1. wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze;

E.3I.U2. wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli;

E.3I.U3. wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;

E.3I.U4. zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;

E.3I.U5. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

- W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.3I.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.